

Dienas Business

VIEDOKLIS rakstā “Akcionāru karu izbeigšanai nepieciešams kapitālais remonts”

17.09.2020.

Nesamērīgi ierobežo

Olavs Cers, zvērināts advokāts

Kapitālsabiedrības mazākuma dalībnieki, līdzīgi kā vairākuma dalībnieki, ir ieguldījuši konkrētajā kapitālsabiedrībā daļu sava īpašuma, kura vērtība atbilst konkrētās sabiedrības daļu vai akciju daudzumam un vērtībai. Tomēr, neskatoties uz to, mazākuma dalībnieku tiesības aizstāvēt savu īpašumu un ar to rīkoties pēc saviem ieskatiem tiek būtiski vairāk, turklāt, manā ieskatā, nesamērīgi ierobežotas, ja salīdzinām ar vairākuma dalībnieku tiesībām.

Piemēram:

- Mazākuma dalībnieku tiesības iegūt informāciju par kapitālsabiedrības darbību ir praktiski iespējamās tikai tad, ja sabiedrības valde un dalībnieku sapulce vēlas vai piekrīt šādu informāciju sniegt. Neskatoties uz to, ka Komerclikums pat atsevišķos gadījumos paredz informācijas sniegšanas pienākumu, nekādas sankcijas par informācijas nesniegšanu sabiedrības valdei nav paredzētas.
- Mazākuma dalībniekam, kuram pieder mazāk par 5% no sabiedrības daļām, nav iespējams pieprasīt sabiedrības iekšējo revīziju pat tad, ja mazākuma dalībnieks ir gatavs revīzijas izmaksas segt no saviem līdzekļiem. Gadījumos, kad ir aizdomas par sabiedrības valdes prettiesisku rīcību, šādas revīzijas

iespējamībai var būt izšķiroša nozīme, lai iegūtu, piemēram, tiesvedības uzsākšanai nepieciešamos pierādījumus.

- Mazākuma dalībniekam, kuram pieder mazāk par 5% no sabiedrības daļām, nav iespējams pieprasīt sabiedrības prasības celšanu pret sabiedrības dibinātājiem, valdes vai padomes locekļiem vai revidentu, ja tie nodarījuši sabiedrībai (un līdz ar to tās īpašniekiem) zaudējumus. Šeit jāatceras, ka zaudējumi sabiedrībai var tikt nodarīti arī vairākuma dalībnieku labā, tādēļ nav pamata pieņēmumam, ka zaudējumi sabiedrībai un caur to arī mazākuma dalībniekiem vienlaikus būs arī zaudējumi vairākuma dalībniekiem.

Jāatceras, ka, tā kā pastāv ļoti būtiskas atšķirības dažādu kapitālsabiedrību daļu vērtībā, 5% no sabiedrības daļām var būt gan piecu eiro, gan piecu miljonu eiro vērtas. Tādēļ nav pamatota un no īpašuma tiesību viedokļa nav pieļaujama situācija, kurā mazākuma dalībniekam nav nekādu iespēju pārbaudīt vai pat tikai uzzināt, kādas darbības sabiedrības valde veic ar viņa īpašumu.